

KAYISI AĞAÇLARINDA İLKBAHAR İLAÇLAMA PROĞRAMI HK.

Dünyaca tanınmış ve milli ekonomiye katkısı olan kayısı ilimiz çiftçilerinin en önemli gelir kaynağını teşkil etmektedir. Kayısı ağaçlarında her yıl görülen hastalık ve zararlılarla bilinçli ve etkili mücadele yapmak gerekir. İlkbaharda Yaprak Delen (çil), Bakteriyel Kanser Zamklanma Hastalığı ve Monilya hastalığına karşı koruyucu olarak mücadele yapılmalıdır. Mücadeleye pembe tomurcuk döneminde başlanmalıdır.

HASTALIKLAR VE TANINMASI

YAPRAK DELEN (ÇİL) HASTALIĞI

Yaprak, meyve, tomurcuk ve genç dallarda zarar yapar. Yaprak üzerinde yağ lekesi şeklinde başlar, zamanla kenarları kırmızımtırak, orta kısımları koyu kahverengine dönüşür. Yaprak saçma ile delinmiş gibi bir hal alır. Meyve üzerinde de aynı şekilde lekeler oluşur. Sürgünler üzerinde ise yuvarlak, kahverengi – kırmızı renkte lekeler meydana gelir. Bu hastalıktan dolayı % 20-60 verim kaybı olur. Kayısı da görülen ve ekonomik açıdan en çok zarar veren hastalıklardan biridir.

MONİLYA (MUMYA) HASTALIĞI

Sert çekirdekli meyvelerde çiçek Monilyası (Monilinia laxa) kayısı, şeftali, kiraz, erik, vişne ve bademde önemli kayıplara yol açabilen bir fungal hastalıktır. Hastalık etmeni konukçu bitkinin özellikle çiçek, çiçek sapı. Sürgün ve en son olarak ta meyveleri hastalandırır. İlkbahar aylarında püstüller ve spor kitleleri halinde çevreye yayılır. Nemli havalarda çiçekler üzerinde spor kitleleri gözle görülebilirken, enfeksiyona uğramış çiçekler kahverengi bir renk alır. İlerleyen zamanlarda ise hasta çiçekler çiçek sapları üzerinde kıvrılıp kuruyarak zambak akıntısı ile birlikte dallar üzerinde asılı kalır. Hastalık etmeni çiçekten sonra çiçek sapından sürgün ve dallara en son olarak ta meyveyi hastalandırır. Hastalık ince sürgünlerin tamamen kurummasına, kalın sürgünlerde ve dallarda ise kanser yaraları oluşmasına ve dalların uçtan geriye doğru kurummasına yol açar. Yağışlı ve nemli hava koşullarında kanser yaraları üzerinde zambaklama da görülür.

BAKTERİYEL KANSER VE ZAMKLANMA HASTALIĞI

Hastalığın en tipik belirtisi zambak akıntısı ile birlikte görülen kanser oluşumudur. Yapraktaki lekeler küçük, yuvarlak veya şekilsizdir. Başlangıçta soluk yeşil yağ lekeleri görünüşte sonra rengi açık kahve veya kirli beyaza dönüşmektedir. Sürgünde oluşan lekeler kaldırılınca alttaki odun dokunun öldüğü görülür. 2-3 yıl içinde ağaçlar çalılışır ve verimde düşüş olur.

TOMURCUK TİRTİLİ ZARARLISI

Tomurcukların kabarma döneminde genellikle meyve tomurcuklarını yandan delerek tomurcuğun içi ile beslenir. Giriş deliğinin etrafındaki pislik ve hafif ağ örtülü oluşu ile tanınır. Çiçekte beslendikten sonra ipeğimsi iple birbirine bağladıkları birkaç yaprak arasında beslenirler.

MÜCADELE METOTLARI

KÜLTÜREL ÖNLEMLER:

İlkbaharda hastalıklı tomurcukları bulunduran ve kanser yaraları bulunan dallar sağlam kısımdan budanarak bahçeden uzaklaştırılmalıdır. Mumyalaşarak ağaç üzerinde kalmış meyveler toplanıp uygun bir yere gömülerek yok edilmelidir.

Sulama, gübreleme, toprak işleme ve budama, iyi bir havalanma ve ağacın kuvvetli gelişmesini sağlayacak şekilde yapılmalıdır. Budama aletleri %10 luk sodyum hipoklorite (çamaşır suyu) daldırılarak dezenfekte edilmelidir.

KİMYASAL MÜCADELE

Yaprak Delen (çil) Hastalığı için 1.İlaçlama sonbaharda yaprak dökümünden sonra yapılır.

2. İlaçlama ilkbaharda pembe tomurcuk döneminde % 1'lik bordo bulamacı veya Bakırlı Fungusitlerden biri ile ağacın her tarafı ıslatılacak şekilde ilaçlanmalıdır.

3.İlaçlama ise meyvelerde çanak yaprak ve erkek organ tablası meyvenin ucuna sıyrılırken (**kürkü sıyırma döneminde**) ruhsatlı fungusitlerden biri ile yapılmalıdır.

Bakteriyel Kanser ve Zamklanma Hastalığı için ilkbaharda pembe tomurcuk döneminde % 1' lik bordo bulamacı ile ağacın her tarafı ıslatılacak şekilde ilaçlanmalıdır.

Monilya hastalığı için **1. İlaçlama** Çiçeklenme başlangıcında (%5-10 çiçekte),

2. İlaçlama tam çiçeklenmede (%90-100 çiçekte) organik fungusitlerden biri ile yapılmalıdır.

Tomurcuk tırtılı zararlısı için ağaçların değişik yönlerinde 100 tomurcuk kontrol edilir. 10–15 tomurcuk tırtılı görülürse ruhsatlı insektisit kullanılır. Zararlı yoksa veya 10 tomurcuk tırtılından az ise ilaçlama yapılmamalıdır.

ÖNEMLİ BİLGİ:

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın teknik talimatında belirtildiği üzere kayısı bahçelerinde görülen Monilya hastalığına karşı çiçeklerin % 5-10 açtığında **1. İlaçlama**, çiçeklerin %90-100'ü açtığında **2. İlaçlama** yapılması gerekir. Ancak üreticilerimiz bazen ekonomik bazen de iş yoğunluğu nedeniyle tek ilaçlama yapmaktadırlar. İlimizde içinde bulunduğumuz Şubat-mart ayları nem ve sıcaklık değerleri açısından büyük değişiklik gösterebilmektedir.

İklimde yaşanabilecek hızlı değişim meyve bahçelerinde görülen hastalıkları tetiklemektedir. Bundan dolayı üreticilerimizin kayısı bahçelerinde çiçek Monilyası hastalığının olmaması için mutlaka 2 defa, zamanında dozunda ve her yıl kullandıkları ilaçları değiştirerek kayısıya ruhsatlı bir kimyasal preparatla ilaçlama yapmaları büyük önem arz etmektedir. Yine aynı şekilde meyvemizde çil hastalığının oluşmaması için de üreticilerimizin meyvenin kürkten sıyrılma dönemini takip etmeleri ve mücadele için geç kalmamaları gerekir. Ancak mevsim yoğun yağışlı geçerse üreticilerimiz Çil ilacını mutlaka tekrarlamalıdır. Üreticilerin kayısıda ihracata mani olan ilaç kalıntısı oluşmaması için İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerine uğrayarak reçete yazdırmaları bu bağlamda büyük önem arz etmektedir.